

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Sžo/61/2013
Identifikačné číslo spisu:	7013200183
Dátum vydania rozhodnutia:	30.01.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Baricová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:7013200183.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Baricovej a členov senátu JUDr. Milana Moravu a JUDr. Jarmily Urbancovej, v právnej veci navrhovateľa R., bytom v M., proti odporcovi Centru právnej pomoci - kancelária Prešov, so sídlom v Prešove, Slovenská 40, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu z 28. januára 2013, sp. zn. 1N 3494/12, EV č. 328/13, o odvolaniach navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 26. júna 2013, č. k. 3Sp/7/2013-33 a proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach zo 17. júla 2013, č. k. 3Sp/7/2013-40, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 26. júna 2013, č. k. 3Sp/7/2013-33 m e n í tak, že rozhodnutie odporcu z 28. januára 2013, sp. zn. 1N 3494/12, EV č. 328/13 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo 17. júla 2013, č. k. 3Sp/7/2013-40 z r u š u j e .

Navrhovateľovi náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Rozsudkom z 26. júna 2013, č. k. 3Sp/7/2013-33 Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“) potvrdil napadnuté rozhodnutie, ktorým odporca nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o bezplatnej právnej pomoci“).

Krajský súd mal za zistené, že navrhovateľ žiadal o poskytnutie právnej pomoci vo veci dovolania z 11. júla 2012. Navrhovateľ sa ním domáhal preskúmania uznesenia Krajského súdu v Košiciach z 25. mája 2012, č. k. 2NcC/11/2012, ktorým Krajský súd v Košiciach rozhodol, že sudkyňa Okresného súdu Spišskej Novej Vsi JUDr. Stanislava Semanová nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto okresnom súde pod sp. zn. 14C/88/2007.

Krajský súd poukázal na § 236 ods. 1 a § 237 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), keďže

otázka zrejmej bezúspešnosti sporu navrhovateľa, v ktorom žiadal o právnu pomoc, sa týkala prípustnosti dovolania voči vyššie označenému uzneseniu krajského súdu z 25. mája 2012, č. k. 2NcC/11/2012-293. Dospel k záveru, že v tomto prípade krajský súd nerozhodoval ako súd odvolací a toto rozhodnutie teda nie je rozhodnutím odvolacieho súdu o rozhodnutí súdu prvého stupňa (okresného súdu), ale je rozhodovaním nadriadeného súdu o námietke zaujatosti, teda o tom, či je sudca okresného súdu vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci. Z uvedeného dôvodu krajský súd uzavrel, že nie je daná funkčná príslušnosť žiadneho súdu konať a rozhodnúť o opravnom (odvolaní alebo dovolaní) proti takémuto rozhodnutiu.

Vzhľadom na uvedené krajský súd totožne s odporcom uzavrel, že v prípade dovolania navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 25. mája 2012 č. k. 2NcC/11/2012 ide o zrejme bezúspešne uplatňovanie práva v zmysle § 8 zákona o bezplatnej právnej pomoci. Preto mal za to, že odporca rozhodol správne, ak navrhovateľovi nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci, pretože tento nesplnil podmienky stanovené na poskytnutie právnej pomoci v § 6 ods. 1, 2, § 6c ods. 1 a § 8 zákona o bezplatnej právnej pomoci, pričom je potrebné, aby všetky podmienky boli splnené kumulatívne.

O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 2501 ods. 2 v spojení s § 250k ods. 1 OSP a neúspešnému navrhovateľovi právo na náhradu trov konania nepriznal.

Uznesením zo 17. júla 2013, č. k. 3Sp/7/2013-40 krajský súd uložil navrhovateľovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok vo výške 35 eur. Poukázal na § 2 ods. 4 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“), v zmysle ktorého je navrhovateľ, keďže podal opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho orgánu a v konaní nebol úspešný, poplatníkom súdneho poplatku za konanie opravným prostriedkom proti rozhodnutiu správneho orgánu, ak rozhodoval okresný súd alebo krajský súd vo výške podľa položky 10e/ sadzobníka súdnych poplatkov.

V lehote ustanovenej zákonom (§ 204 OSP, § 250l ods. 2 OSP, § 246c ods. 1 OSP) podal proti obom týmto rozhodnutiam krajského súdu navrhovateľ odvolanie.

Rozsudku krajského súdu vytkol, že je nezákonný, nedôvodný a porušuje zásady spravodlivosti a nestrannosti súdnictva.

Uviedol, že žiadosťou o priznanie právnej pomoci žiadal o pridelenie kvalifikovaného právneho pre celé konanie vedené na Okresnom súde Spišská Nová Ves (ďalej aj „okresný súd“) pod sp. zn. 14C/88/2007, a to na základe uznesenia okresného súdu z 23. augusta 2013, č. k. 14C/88/2007-299 (výzvy na odstránenie väd podaného dovolania - nedostatku právneho zastúpenia). Všetka komunikácia či už zo strany navrhovateľa, alebo odporcu sa vždy týkali konania vedeného na okresnom súde ako celku. Napriek tomu, odporca pri svojom rozhodovaní vzal do úvahy výlučne dovolanie voči uzneseniu krajského súdu z 25. mája 2012, č. k. 2NcC/11/2012. Napadnuté rozhodnutie preto nezodpovedá žiadosti podanej navrhovateľom.

Následne napadol rozsudok krajského súdu z dôvodu, že v zmysle § 57 ods. 1, 2 a § 58 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len „správny poriadok“) krajský súd nie je oprávnený konať a rozhodnúť o odvolaní proti napadnutému rozhodnutiu odporcu. V tomto smere poukázal tiež na § 247 OSP, v zmysle ktorého sa vyžaduje, aby rozhodnutie predložené súdu na preskúmanie zákonnosti po vyčerpaní opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú, nadobudlo právoplatnosť. Táto kvalita však v prípade napadnutého rozhodnutia absentuje, na čo navrhovateľ upozornil na pojednávaní.

Súčasne podal navrhovateľ aj odvolanie proti uzneseniu krajského súdu o uložení povinnosti zaplatiť súdny poplatok, ktoré odôvodnil v prvom rade poukazom na odvolanie proti rozsudku krajského súdu vo veci samej.

Podaním zo 17. septembra 2013 požiadal navrhovateľ opätovne o zaslanie zápisnice z pojednávania vo veci konaného 26. júna 2013, o čo požiadal už na pojednávaní. Dodal, že má záujem doplniť dôvody podaných odvolaní podľa obsahu zápisnice.

Odporca svoje právo písomne sa k odvolaniam navrhovateľa vyjadriť nevyužil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa je namieste priznať úspech.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb (§ 244 ods. 1 OSP).

Podľa ustanovení tretej hlavy druhej časti OSP sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov (§ 250l ods. 1 OSP).

Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní; ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím či postupom orgánu verejnej správy poškodená, dovolala súdu, ako nezávislého orgánu a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami, ako ten, o koho práva v konaní ide.

Úlohou správneho súdu pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti tretej hlavy Občianskeho súdneho poriadku je posudzovať, či správny orgán vecne príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkmi konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúce vydaniu napadnutého rozhodnutia. V rámci správneho prieskumu súd teda skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v opravnom prostriedku, či uvedené procesné pochybenie správneho orgánu je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 3 OSP, § 250l ods. 2 OSP).

Spornou skutočnosťou v prejednávanej veci je otázka zrejmej bezúspešnosti žiadosti navrhovateľa o priznanie nároku na právnu pomoc podľa zákona o bezplatnej právnej pomoci.

Aj s ohľadom na námietku navrhovateľa sa najvyšší súd zamerail na obsah a rozsah žiadosti, ktorá je podstatná pre posúdenie naplnenia podmienok podľa § 6 zákona o bezplatnej právnej pomoci, resp. § 7 tohto zákona.

Z predloženého administratívneho spisu odporcu najvyšší súd zistil, že navrhovateľ sa na odporcu obrátil so žiadosťou o priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci vo veci dovolania voči uzneseniu krajského súdu z 25. mája 2012, č. k. 2NcC/11/2012. Zároveň však požiadal o právnu pomoc v konaní vedenom na okresnom súde sp. zn. 14C/88/2007, v rámci ktorého bolo dovolaním napadnuté uznesenie vydané. Odporca sa však sústredil len na dovolacie konanie, vo vzťahu ktorému zisťoval splnenie podmienok § 6 zákona o bezplatnej právnej pomoci.

V tomto opomenutí vidí najvyšší súd podstatný problém. Odporca, postaviac svoje rozhodnutie na zrejmej bezúspešnosti navrhovateľom podaného dovolania, rozhodol tak len o zlomku žiadosti navrhovateľa. Sústrediac sa totiž len na tento segment konania pred súdom, nemohol posúdiť všetky relevantné skutočnosti pre vyhodnotenie žiadosti navrhovateľa. Najvyšší súd má za to, že žiadosť

navrhovateľa nemožno rozdeliť na žiadosť o poskytnutie právnej pomoci vo veci dovolania a žiadosť o právnu pomoc v konaní o veci samej.

Takisto krajský súd sa pri preskúmvaní napadnutého rozhodnutia rovnako sústredil len na otázku zrejmej bezúspešnosti dovolania navrhovateľa podaného proti prvostupňovému rozhodnutiu krajského súdu o námietke zaujatosti žalobcu voči sudkyni prejednávajúcej na okresnom súde jeho vec sp. zn. 14C/88/2007, čiastočne tiež preto, že navrhovateľ túto skutočnosť v opravnom prostriedku nenamietal.

Najvyšší súd tak nemôže priznať relevanciu dôvodom, ktoré krajský súd viedli k potvrdzujúcemu výroku rozsudku, preto, aj s ohľadom na požiadavku hospodárnosti konania, rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta prvá OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie odporcu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní odporca komplexne vyhodnotí žiadosť navrhovateľa nielen vo vzťahu k podanému dovolaniu, ale ku konaniu na okresnom súde ako celku. Najvyšší súd zároveň poukazuje na skutočnosť, že navrhovateľ udelil dňa 30. novembra 2012 odporcovi plnomocenstvo oprávňujúce ho nahliadnuť do súdneho spisu vo veci, takže má možnosť vec posudzovať v rovnakom rozsahu, ako môže v danom čase súd. Zároveň by pri hodnotení veci na účely zákona o bezplatnej právnej pomoci nemal opomínať odporca, že skúmaným kritériom je zrejma bezúspešnosť uplatneného práva, nie hodnotenie doteraz uplatnených tvrdení a dôkazov v rozsahu, ktorý prislúcha len súdu.

Keďže najvyšší súd rozsudok krajského súdu zmenil a napadnuté rozhodnutie zrušil, je namieste prehodnotiť aj existenciu povinnosti navrhovateľa platiť súdny poplatok. Podľa § 2 ods. 4 veta druhá zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) poplatníkom je tiež ten, kto podal opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho orgánu a v konaní nebol úspešný.

Nakoľko navrhovateľ bol v konečnom dôsledku v konaní pred súdom úspešný, nemožno ho už v zmysle § 2 ods. 4 zákona o súdnych poplatkoch považovať za poplatníka, t. j. osobu s poplatkovou povinnosťou. Výrok uznesenia, ktorým krajský súd uložil navrhovateľovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok v sume 35 eur, stratil oporu v zákone. Preto ho najvyšší súd bez ďalšieho zrušil (§ 250ja ods. 3 veta druhá OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP a § 221 ods. 1 písm. 1/ OSP).

O trovách konania rozhodol najvyšší súd v súlade s § 244 ods. 2 OSP a § 151 ods. 1 a 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 250l ods. 2 OSP a § 250k ods. 1 OSP tak, že úspešnému navrhovateľovi ich náhradu nepriznal, pretože si ju neuplatnil a zo spisu mu žiadne trovy nevyplývajú.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.